

แนวทางการพัฒนาระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม

GUIDELINES FOR DEVELOPING THE ACCOUNTING SYSTEM OF COMMUNITY
ENTERPRISES MAHASAWAT AGRICULTURE HOUSEWIFE GROUP IN SALAYA,
PHUTTAMONTHON, NAKHON PATHOM PROVINCE

ชมภูณัฐ หุ่นนาค^{1*} สมพร เฟื่องจันทร์¹ และปภาวดี มนต์รีวัต¹
Chompoonuch Hunnak^{1*}, Somporn Fuengian¹ and Papavadee Montriwat¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันในการทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน และ 3) นำเสนอแนวทางการจัดทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้นำ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ ซึ่งใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นการจดบันทึกความจำ จัดทำบัญชีแบบง่าย มีตัวแทนสมาชิกที่ได้รับความไว้วางใจกันภายในกลุ่ม เป็นผู้ดูแลเงินสดรับและเงินสดจ่าย 2) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อาทิเช่น ไม่มีการจัดทำบัญชีสินค้าคงเหลือ การสูญหายของเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ขาดผู้ที่มีความรู้ในการจัดทำบัญชี เป็นต้น และ 3) แนวทางในการจัดทำบัญชีประกอบด้วย 2 แนวทาง ได้แก่ (1) การให้ความรู้ และสนับสนุน ช่วยเหลือในการวางระบบการจัดเก็บเอกสารข้อมูลทางการเงิน และ (2) การกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบทางบัญชีการเงิน เพื่อเก็บข้อมูลและจัดทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง ซึ่งวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จะได้รับประโยชน์จากข้อมูลทางการเงินที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ ใช้ในการวางแผนในการบริหารงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนา ระบบบัญชี วิสาหกิจชุมชน

¹ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹ Collage of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: chompoonuch7229@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to 1) study the current situation of the enterprise accounting system, 2) study the problems and obstacles in the accounting of community enterprises, and 3) propose the guideline for developing accounting system of community enterprises Mahasawat Agriculture housewife group in Salaya, Phuttamonthon, Nakhon Pathom Province. The research methodology is qualitative research. Data Collecting from the relevant documents, in-depth interview and non-participant observation. The key informants included leaders, members of community enterprises Mahasawat Agriculture housewife group. Use sample sampling non-probability selection sampling, purposive selection. The research adopted the analytic induction approach.

The research findings are as follows: 1) the current situation in accounting of community entrepreneur of agricultural housewife group consisted of memo recording, the easy memorize accounting. There are trustworthy agents within the group for being a cashier receive and pay cash, 2) the problems and obstacles in accounting work of community entrepreneur of agricultural housewife group consisted of no inventories records, the loss of accounting records papers, and lack of knowledge in accounting, and 3) accounting guideline consists of 2 approaches: (1) providing knowledge and support in setting up financial document storage system and (2) determining the financial officer responsibility on accounting to keep the data and accounting regularly, whereas the entrepreneur of agricultural housewife group will get benefit from accounting data with the accuracy and accountability towards the management planning and affecting the efficiency for sustainable community development.

Keywords: Development, Accounting System, Community Enterprise

บทนำ

นโยบายของประเทศที่สำคัญ คือ การมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดี หน่วยงานภาครัฐในแต่ละส่วนช่วยกันเข้ามาดูแล และร่วมพัฒนาในแต่ละภาคส่วน โดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือ พัฒนา สนับสนุน ถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้รากฐานในการดำเนินงานของชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งกรอบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจได้มีการส่งเสริมธุรกิจภาคส่วนชนบทให้สามารถพึ่งพาตัวเองได้ เรียกว่า วิชาสหกิจชุมชน เป็นส่วนช่วยให้สมาชิกได้มีเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น (มยุรี บุตรโต, 2553) ตลอดจนนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน กล่าวคือ การที่ชุมชนมีความกินดีอยู่ดี มีอิสรภาพในการจัดการทรัพยากรของชุมชน การไม่เป็นหนี้ การมีสิทธิเหนือชุมชน ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของ

ภายนอก และการมีความสามัคคี มีความไว้วางใจกันระหว่างคนในชุมชน สามารถร่วมมือร่วมใจกัน แก้ปัญหาของชุมชน เสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม (วุฒิชัย สายบุญจง, 2561) ทั้งนี้ วิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ผู้ผลิตสินค้าในกลุ่มต่าง ๆ แก้ไขปัญหา การว่างงาน ความยากจนของชุมชน การสร้างรายได้ การย้ายถิ่นฐานเพื่อมาประกอบอาชีพจึงมีการ จัดตั้งพัฒนากลุ่มอาชีพต่าง ๆ ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรในแหล่งประกอบการ และความถนัด ของคนในชุมชนที่ทำกลุ่มอาชีพต่าง ๆ โดยผู้นำชุมชนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการนำชุมชน ในด้านต่าง ๆ โดยการสร้างองค์ความรู้ในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องนำมาส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่น การสร้างรายได้ การพัฒนาทางด้านการตลาดยุคใหม่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดระบบ การจัดการภายในชุมชน ความรู้ด้านการบัญชีการเงินในการบริหารจัดการรายได้และค่าใช้จ่ายของ วิสาหกิจชุมชน ตลอดจนการพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพัฒนาตนเองได้

วิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าและให้บริการ ได้ร่วมมือกันในการผลิตเพื่อเป็นการเสริมรายได้ ภายในชุมชน โดยได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการเตรียมความพร้อม ด้านต่าง ๆ และมีส่วนในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน ซึ่งมีงานวิจัยการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีบ้านดอนช้าง จังหวัดขอนแก่น โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก 48 วิสาหกิจชุมชน พบว่า มีปัญหา ที่ชุมชนต้องการแก้ไข เช่น การจัดการภายในองค์กร และการขาดความรู้ในทุกด้านของการจัดการ สำหรับการพัฒนาชุมชนผู้ประกอบการ โปรแกรมฝึกอบรมและการพัฒนาความรู้และทักษะ (Somswasdi, Thongsukhowong & Nakapaksin, 2015) นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่กล่าวถึง การรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชน การจัดการและคุณภาพการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ปัญหาของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพื่อความยั่งยืน มีดังนี้ (Chantarasombat & Singkeaw, 2012) และ (Mahain, Phungwattananukul, Pongkachang, & Wongkhumphunghan, 2011)

วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดนครปฐม ที่ดำเนินการผลิตและแปรรูปอาหาร จากผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน โดยการรวมกลุ่มกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกในหมู่บ้านและหมู่บ้าน ใกล้เคียง ดำเนินการผลิตสินค้า ซึ่งมีการบริหารจัดการให้เกิดเป็นวิสาหกิจชุมชน เน้นจัดหารายได้ จากการขายผลิตภัณฑ์แปรรูปสู่ตลาดภายในหมู่บ้าน สถานที่ท่องเที่ยว ร้านค้า สหกรณ์ต่าง ๆ จึงต้อง มีการวางแผนการดำเนินงานในแต่ละด้าน เช่น การดำเนินงานด้านการผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพให้ตรงกับ ความต้องการของผู้บริโภค ด้านการตลาดที่ต้องมีการพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีช่วยในการส่งเสริม การตลาดให้มีความทันสมัยและเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว ด้านการบัญชีการเงินในการวางแผน ต้นทุน กำไร ค่าใช้จ่าย การแบ่งกำไรให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม ตลอดจนด้านการบริการจัดการ ให้ได้ มีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม ให้เป็นไปตามทิศทางเดียวกัน

การรวมกลุ่มกันของเกษตรกรดังกล่าว มีประเด็นปัญหาส่วนหนึ่ง คือ มิติด้านระบบบัญชี ซึ่งปัญหาแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน การรวบรวมข้อมูลจัดบันทึกที่ยังไม่เป็นระบบ และไม่สามารถ แสดงถึงต้นทุนและกำไรที่ชัดเจนได้ เนื่องจากขาดความครบถ้วนในการรวบรวมข้อมูล ฐานเอกสาร และการคำนวณต้นทุนต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าใช้จ่ายบรรจุภัณฑ์ ค่าใช้จ่าย ทางด้านการตลาด ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตลอดจนสถานการณ์การเกิดปัญหาของวิสาหกิจชุมชนอันเนื่องจาก

การดำเนินงาน การใช้ข้อมูลทางการบัญชีของวิสาหกิจชุมชนที่จะแสดงให้เห็นถึงการจัดทำระบบบัญชี เพื่อให้ผู้นำกลุ่มสามารถชี้แจงถึงต้นทุน กำไร และการปันส่วนรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่มทราบได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามหลักการบัญชีทั่วไป ที่เหมาะสมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดนครปฐม ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเงินสดหมุนเวียน ด้านสินค้าคงคลัง ด้านลูกหนี้ ด้านการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย และเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามรูปแบบของแต่ละกลุ่ม จึงต้องศึกษารูปแบบการจัดทำบัญชีและการเงินของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อนำไปสู่แนวพัฒนาระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดนครปฐม และเป็นข้อมูลในการบริหารวิสาหกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็งและอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมหาสวัสดิ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมหาสวัสดิ์
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมหาสวัสดิ์

การทบทวนวรรณกรรม

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน การบัญชีและระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน รวมถึงระบบบัญชีการเงิน ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การสร้ากรอบแนวคิดการวิจัยที่เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัย และสิ่งที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย สภาพปัจจุบันในการจัดทำระบบบัญชี ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน สมาชิกและหุ้น การดำเนินธุรกิจ ความพร้อมด้านการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ได้แก่ เงินสดหมุนเวียน สินค้าคงคลัง ลูกหนี้ การบันทึกบัญชีรายรับ - รายจ่าย เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี และแนวทางการจัดทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมหาสวัสดิ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งเอกสารทางวิชาการ งานวิจัย และบทความต่าง ๆ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งศึกษาในลักษณะเฉพาะกรณี (Case Study) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมหาสวัสดิ์ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้นำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 คน เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่เข้าใจบริบทความเป็นมา ปัญหา วิถีชีวิต และความต้องการของกลุ่มตนเองเป็นอย่างดี ทั้งนี้ การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 5 คน เนื่องจากเป็นคณะกรรมการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิก

กลุ่ม มีวาระดำรงตำแหน่ง 2 ปี ซึ่งประกอบด้วย ตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัณยูภิก และประชาสัมพันธ์ โดยใช้ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) แบบไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non-probability Selection Sampling) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสาร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนา ระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน และระบบบัญชีการเงินของชุมชน

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) สภาพปัจจุบันในการจัดทำระบบบัญชี (2) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี และ (3) แนวทางจัดทำระบบบัญชี โดยในแต่ละประเด็นจะตั้งคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดกว้างให้แสดงความเห็น และนำมาซึ่งข้อมูลที่หลากหลายและลึกซึ้งเพียงพอสำหรับนำมาสรุปประมวลผล

3. แบบสังเกต ประกอบด้วย (1) ด้านการกระทำ สังเกตวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ ลักษณะครอบครัว ประเพณีวัฒนธรรมของวิสาหกิจชุมชน ประวัติความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชน (2) แบบแผนในการจัดทำ หรือกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร การครอบครองทรัพยากรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการดำเนินงาน ระบบเศรษฐกิจ ครัวเรือนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และ (3) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

สุดท้ายการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน และนำไปสู่การวิเคราะห์แนวทางการจัดทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อไป โดยเริ่มต้นจากการจัดระเบียบข้อมูล เนื่องจากข้อมูลมีที่มาจากหลากหลายแหล่ง ทั้งการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สังเกตทำที่ น้ำเสียง พฤติกรรม การแสดงออกต่าง ๆ ระหว่างการสัมภาษณ์ เอกสาร และเว็บไซต์ เป็นต้น ซึ่งการจัดระเบียบข้อมูลนั้น คณะผู้วิจัยได้เริ่มทำตั้งแต่ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างการเก็บข้อมูล และหลังการเก็บข้อมูล จากนั้นคณะผู้วิจัยจะทำการลงรหัสข้อมูล เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นระบบ ไม่สูญหาย ส่วนการแสดงข้อมูลและหาข้อสรุป จะแสดงข้อมูลในลักษณะของการอธิบาย บรรยาย โดยเริ่มทำตั้งแต่ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนการตีความผลการวิจัย ให้ความสำคัญกับบริบท ทั้งบริบททางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เพื่อเข้าใจความหมายต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนั้นข้อสรุปที่เกิดขึ้น ยังตั้งอยู่บนฐานของทฤษฎี และข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นด้วย

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีการตรวจสอบภายใน โดยเสนอคำอธิบาย หรือข้อสรุปจากมุมมองที่หลากหลาย ทั้งผู้นำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้าน และทำการตรวจสอบภายนอก ด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยประยุกต์ใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน

ผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้เทคนิคการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์เอกสาร โดยในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันในการจัดทำระบบบัญชี ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี และตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาระบบบัญชี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการจัดทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันในการทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

สภาพปัจจุบันในการทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์
1. การรวบรวมจัดเก็บข้อมูลรายการทางการเงิน	มีการจัดเก็บข้อมูลรายการทางการเงิน เกี่ยวกับการรับเงินสด และจ่ายเงินสด
2. การบันทึกรายการทางการเงิน	มีการบันทึกรายงานทางการเงินโดยจัดทำเป็นสมุดรับจ่าย และคงเหลือเป็นประจำวัน และสรุปยอดรวมทุกเดือน
3. การแยกประเภทบัญชี	มีการแยกประเภทบัญชีรับจ่ายในแต่ละกิจกรรม
4. การจัดทำรายงานในรูปแบบการเงิน	มีการจัดทำรายงานในรูปแบบการเงิน โดยการสรุปรายรับรายจ่าย และยอดคงเหลือประจำวัน รวมถึงมีการสรุปรายงานทางการเงินเป็นประจำวัน

ที่มา: จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคณะผู้วิจัย

จากตารางสภาพปัจจุบันในการทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนข้างต้น เกี่ยวกับการรวบรวมจัดเก็บข้อมูลรายการทางการเงิน การบันทึกรายการทางการเงิน การแยกประเภทบัญชี และการจัดทำรายงานในรูปแบบการเงิน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การรวบรวมจัดเก็บข้อมูลรายการทางการเงิน วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ มีการจัดเก็บข้อมูลรายการทางการเงิน เกี่ยวกับการรับเงินสดและจ่ายเงินสด ได้แก่ ยอดขายสินค้าที่ขายได้ในแต่ละวัน เช่น ข้าวตัง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวกล้อง ข้าวหอมมะลิ ไข่เค็มเสริมไอโอดีน และผลไม้แปรรูปต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนรายจ่าย ได้แก่ ค่าวัตถุดิบ และค่าแรงงาน ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ ได้กล่าวไว้ว่า

“เราจัดเก็บพวกรายการทางการเงินทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นรับเงินสด จ่ายเงิน ทำรายการของที่ขายได้ในแต่ละวัน ข้าวตัง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวกล้อง ข้าวหอมมะลิ ไข่เค็มเสริมไอโอดีน ผลไม้แปรรูปต่าง ๆ อีกส่วนเป็นข้อมูลรายจ่าย พวกค่าวัตถุดิบ แรงงาน”

(ผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์, สัมภาษณ์,

9 กรกฎาคม 2561)

1.2 การบันทึกรายการทางการเงิน กลุ่มมีการบันทึกรายงานทางการเงินโดยจัดทำเป็นสมุดรับจ่าย และคงเหลือเป็นประจำทุกวัน และสรุปยอดรวมทุกเดือน ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์

“เรบันทึกรายการต่าง ๆ เอง มีสมุดที่ไว้จดบันทึกรายรับรายจ่าย จำนวนเงินคงเหลือเป็นประจำทุกวัน และก็ทำการสรุปยอดทุกเดือน เราจะรู้ยอดตลอด”

(สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์, สัมภาษณ์,
9 กรกฎาคม 2561)

1.3 การแยกประเภทบัญชี กลุ่มมีการแยกประเภทบัญชีรับจ่ายในแต่ละกิจกรรม โดยการแยกรายได้ ค่าใช้จ่าย ซึ่งค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าแรง ค่าวัสดุ และอื่น ๆ ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์

“เราแยกบัญชีประเภทต่าง ๆ นะ จะแบ่งตามกิจกรรม แยกเป็นรายได้ ค่าใช้จ่าย อย่างค่าใช้จ่ายก็พวกค่าแรง ค่าวัสดุนั่นนี่”

(ผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์, สัมภาษณ์,
9 กรกฎาคม 2561)

1.4 การจัดทำรายงานในรูปการเงิน กลุ่มมีการจัดทำรายงานในรูปแบบงบการเงิน โดยการสรุปรายรับ รายจ่าย และยอดคงเหลือประจำวัน รวมถึงมีการสรุปรายงานทางการเงินเป็นประจำทุกเดือน แต่ไม่เคยทำยอดสรุปรายงาน ในรูปของงบการเงินรายปี ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์

“เราจดไว้พวกสรุปรายรับ รายจ่าย คงเหลือเท่าไรต่อวัน และแต่ละเดือนเป็นยังไง แต่ถ้าเป็นปียังไม่เคยทำนะ” (สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรรม

หาสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2561)

2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จากการลงสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์สามารถสรุป ปัญหาและอุปสรรคได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดทำระบบบัญชี ของวิสาหกิจชุมชน	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์
1. เงินสดหมุนเวียนภายในกลุ่ม	ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเงินสดหมุนเวียนภายในกลุ่มสามารถบริหารจัดการภายในกลุ่มได้เป็นอย่างดี
2. สินค้าคงคลังภายในกลุ่ม	ไม่มีปัญหา เนื่องจากมีการออกใบเสร็จหลักฐานการรับจ่าย และตัดบัญชีสินค้าคงเหลือกับสมาชิกภายในกลุ่มได้
3. ลูกหนี้การค้าภายในกลุ่ม	มีปัญหา คือ ลูกหนี้ของกลุ่มไม่สามารถเก็บเงินจากลูกหนี้ได้ทั้งหมด
4. การบันทึกทรายรับ รายจ่าย	ไม่มีปัญหาการบันทึกทรายรับ รายจ่าย
5. เอกสารประกอบการบันทึกบัญชีภายในกลุ่ม	ไม่มีปัญหาเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีภายในกลุ่ม

ที่มา: จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคณะผู้วิจัย

จากตารางปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนข้างต้นเกี่ยวกับ เงินสดหมุนเวียนภายในกลุ่ม สินค้าคงคลังภายในกลุ่ม ลูกหนี้การค้าภายในกลุ่ม การบันทึกทรายรับ รายจ่าย และเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีภายในกลุ่ม มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เงินสดหมุนเวียนภายในกลุ่ม กลุ่มไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเงินสดหมุนเวียนภายในกลุ่มสามารถบริหารจัดการภายในกลุ่มได้เป็นอย่างดี ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์

“กลุ่มเราไม่มีปัญหาอะไรเรื่องเงินสดหมุนเวียนภายในกลุ่ม
จัดการกันเองได้”

(สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์, สัมภาษณ์,
9 กรกฎาคม 2561)

2.2 สินค้าคงคลังภายในกลุ่ม กลุ่มสามารถจัดการเกี่ยวกับสินค้าคงคลังได้โดยไม่มีปัญหาอะไร เนื่องจากมีการออกใบเสร็จหลักฐานการรับจ่าย และตัดบัญชีสินค้าคงเหลือกับสมาชิกภายในกลุ่มได้ ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์

“เราจัดการสินค้าคงคลังไม่มีปัญหาอะไรนะ เพราะเราออก
ใบเสร็จตลอดการรับจ่าย มีการตัดบัญชีสินค้าคงเหลือกับสมาชิกในกลุ่ม”

(ผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์, สัมภาษณ์,
9 กรกฎาคม 2561)

2.3 ลูกหนี้การค้าภายในกลุ่ม ปัญหาลูกหนี้ของกลุ่ม คือ ไม่สามารถเก็บเงินจากลูกหนี้ได้ทั้งหมด โดยมีบางรายไม่จ่ายเงิน มาสองงวด เป็นจำนวนเงินเกือบ 50,000 บาท แต่ทางกลุ่มมีระบบบัญชีเพื่อสามารถทราบจำนวนเงิน จำนวนงวดของลูกหนี้ภายในกลุ่มได้ ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์

“เราไม่สามารถบังคับเก็บเงินจากลูกหนี้ได้ทั้งหมดเมื่อถึงเวลา
ต้องใช้คืนอย่างบางรายไม่จ่ายเงินมาสองงวด เกือบ 50,000 บาท แต่กลุ่ม
เราก็มีระบบบัญชีเพื่อจะรู้จำนวนเงิน จำนวนงวดของลูกหนี้”
(ผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์, สัมภาษณ์,
9 กรกฎาคม 2561)

2.4 การบันทึกรายรับ รายจ่าย กลุ่มไม่มีปัญหาการบันทึกรายรับ รายจ่าย เนื่องจากมีการบันทึกการรับเงินและการจ่ายเงินเป็นประจำทุกวัน และสรุปเป็นรายเดือน ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์

“ไม่มีปัญหาพวกรายรับรายจ่าย บันทึกไว้ตลอดทั้งรายวันและรายเดือน”
(ผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์,
สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2561)

2.5 เอกสารประกอบการบันทึกบัญชีภายในกลุ่ม กลุ่มไม่มีปัญหาเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีภายในกลุ่ม เนื่องจากมีการเก็บเอกสารข้อมูลต่าง ๆ เป็นอย่างดี ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์

“ไม่มีปัญหาในส่วนนี้ เพราะเก็บเอกสารเป็นอย่างดี ครบถ้วน”
(สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมหาสวัสดิ์,
สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2561)

3. แนวทางในการพัฒนาระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

จากข้อค้นพบข้างต้น ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และร่วมกับการวิเคราะห์เอกสาร นำไปสู่การนำเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

3.1 ควรจะมีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมเก็บข้อมูลรายการทางการเงินโดยตรง ซึ่งใช้สมาชิก ในกลุ่มเป็นผู้จัดทำ โดยจะต้องทำการจัดเก็บเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ให้ครบถ้วน เป็นระบบ และต่อเนื่อง เช่น สัญญา เอกสารของผู้กู้ การลงนาม และบุคคลค้ำประกัน

3.2 มีการออกเอกสารการรับเงินและจ่ายเงินให้แก่สมาชิกกลุ่มทุกครั้งที่มีการซื้อขาย

3.3 มีการออกเอกสารการรับเงินและจ่ายเงินให้แก่สมาชิกกลุ่มทุกครั้งที่มีการกู้ยืมเงิน

3.4 การออกแบบฟอร์มในรูปของเอกสาร เพื่อสามารถตรวจสอบและคำนวณ เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน และสามารถที่จะนำข้อมูลนั้น ๆ มาใช้ได้โดยง่าย และรวดเร็ว

3.5 ควรมีการออกแบบฟอร์มแยกประเภทบัญชีตามชนิดของกลุ่มสินค้า

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปการวิเคราะห์และการสรุปผลการวิจัย จึงขออภิปรายผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

สภาพปัจจุบันในการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีการจัดระบบการทำงานโดยมีสมาชิกเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายให้กับชุมชน จะมีการบันทึกบัญชี แยกประเภท มีการสรุปรายรับรายจ่ายเป็นรายวัน และสรุปบัญชีรายเดือน จัดแยกลูกหนี้รายตัว บันทึกการรับสินค้า จัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ พร้อมกับการพัฒนาไปสู่การออกงบการเงิน ให้กับชุมชนได้ทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขเกษม ลางกุลเสน (2550) ที่ทำการศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบบัญชีมาประยุกต์ใช้กับกลุ่มร้านค้าชุมชน ตำบลสันดอนแก้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง พบว่า ร้านค้าชุมชนมีระบบการบันทึกบัญชีแบบรายรับ-รายจ่าย ไม่มีการควบคุมปริมาณสินค้า ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบันทึกบัญชีไม่มีความรู้และขาดทักษะด้านบัญชี การบันทึกจึงเป็นไปได้ในลักษณะการจดบันทึกช่วยจำตามความเข้าใจของผู้บันทึก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา พงศ์สิทธิกาญจนา (2558) ที่ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการที่มีคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน เพื่อการบรรลุยุทธศาสตร์ด้านการอยู่ดีมีสุขในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การจัดการทางการผลิต และจัดการทางการบัญชี มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อ การบรรลุยุทธศาสตร์ ด้านการอยู่ดีมีสุขในวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม ส่วนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการจัดการตลาด มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อการบรรลุยุทธศาสตร์ด้านการอยู่ดีมีสุขในวิสาหกิจชุมชนด้วย ตลอดจนเป็นไปทิศทางเดียวกับแนวคิดระบบบัญชีของ วิไล วีระปรียา และจงจิตต์ หลีกภัย (2548) ที่เสนอไว้ว่า ระบบบัญชีเป็นระบบการจัดเก็บข้อมูลที่กำหนดขึ้นสำหรับกิจการใดกิจการหนึ่งอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย แบบฟอร์ม เอกสาร สมุดบัญชี รายงานต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลทางการเงินเพื่อให้ผู้บริหารตัดสินใจ

ปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมสินค้าคงเหลือ เนื่องจากไม่มีการจดบันทึก และเก็บหลักฐานที่รัดกุม ปัญหาเกี่ยวกับการไม่รวบรวมเอกสารหลักฐาน ไม่มีการทำสัญญาเงินกู้ มีแต่การจดบันทึกในสมุดอย่างง่ายเท่านั้น ปัญหาเกี่ยวกับลูกหนี้ในการไม่รวบรวมเอกสาร หลักฐาน ไม่มีการทำสัญญาเงินกู้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเนื่องจากลูกหนี้บางรายไม่สามารถเก็บเงินได้ ปัญหาด้านเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี การจัดเก็บยังไม่เป็นระบบ การค้นหาเอกสารจึงเป็นไปได้ยาก ค้นหาไม่สะดวก และมีการสูญหายของเอกสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และสุภชัย พาหุมนโต (2554) เรื่อง การศึกษาระบบบัญชี สำหรับกลุ่มผู้ผลิตโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ผลิตโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จัดทำบัญชีอย่างง่าย โดยแสดงรายการรับและรายการจ่ายเท่านั้น ไม่มีการนำตัวเลขมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจอื่น ๆ นอกจากนี้ส่วนใหญ่ไม่ต้องการระบบบัญชีที่มีความซับซ้อน และ ไม่เห็นความสำคัญของการนำข้อมูลทางบัญชีมาประกอบการตัดสินใจ มีเพียงกลุ่มผู้ผลิตที่เป็นวิสาหกิจชุมชนเท่านั้นที่มีการจัดทำบัญชี แต่ไม่มีการนำตัวเลขทางบัญชีมาวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ และสอดคล้องกับวิจัยของ ทิชากร เกษตรบัว และอรรวิยา นามสวัสดิ์ (2556) ที่ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสินค้า

หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สู่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารจากกล้วย ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ มีการกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายในการทำงาน มีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน มีการลงบัญชีรายรับ-รายจ่าย มีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นรายปี รวมทั้งมีการจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกทุกปี โดยการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มไม่มีการกำหนดคุณสมบัติแน่นอนของสมาชิก ซึ่งสมาชิกสามารถเข้า-ออกกลุ่มได้ตลอดเวลา รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภาพร เฟงพิศ (2553) ที่ได้อธิบายถึงปัญหาในการจัดทำบัญชีไว้ว่ามีหลากหลายส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับการไม่รวบรวมเอกสารหลักฐานสำหรับการจัดทำบัญชี การจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบ และการไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำรายงานข้อมูลทางการเงิน

แนวทางการจัดทำระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน พบว่า การนำไปสู่การพัฒนาการจัดทำระบบบัญชี เพื่อช่วยสนับสนุนให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สมาชิกมีความต้องการรูปแบบบัญชีการเงินที่เข้าใจง่าย มีช่องกรอกข้อมูลที่ไม่ซับซ้อน มีรายการบัญชีที่ไม่ยุ่งยาก และอยากให้ทำแบบฟอร์มพร้อมกับช่วยดำเนินการเป็นตัวอย่าง จนกระทั่งผู้รับผิดชอบทางบัญชีสามารถกรอกข้อมูลและบันทึกบัญชีได้ โดยเริ่มจากการจัดเก็บข้อมูล เอกสารหลักฐาน และบันทึกรายการ เช่น สมุดเงินสดรับ-เงินสดจ่าย สมุดแยกประเภทต่าง ๆ บัญชีลูกหนี้ บัญชีสินค้าคงเหลือ เป็นต้น โดยการเข้าไปช่วยเริ่มออกแบบ จัดทำให้เป็นระบบ เป็นตัวอย่าง และระบบบัญชีที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ให้การบริหารจัดการให้กับวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรได้จริง โดยมีการติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยต้องคำนึงถึงบริบทในแต่ละชุมชน ศักยภาพของผู้ทำบัญชี และดำเนินการอย่างเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนและช่วยลดภาระงานให้ชุมชน เพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการของงานด้านบัญชีที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสุมา คำพิทักษ์มาลี จตุรัส และนภาพร เจริญมีฤทธิ์ (2552) เรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีสำหรับกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP กรณีศึกษา กลุ่มอาหาร จังหวัดปทุมธานี พบว่า กลุ่มผลิตสินค้า มีขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน และบันทึกข้อมูลทางบัญชี และการนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ในการควบคุมและการตัดสินใจในการดำเนินการ กิจกรรมของสถานประกอบการ โดยมีเป็น 5 ระบบ คือ (1) ระบบการขายสินค้า (2) ระบบซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ (3) ระบบผลิตและเบิกจ่ายวัตถุดิบ (4) ระบบรับ จ่ายเงิน (5) ระบบบัญชีทั่วไปและรายงานการเงิน การพัฒนาระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้พัฒนาทั้งห้าระบบ โดยแบ่งเป็นเมนูหลักหกเมนู คือ ข้อมูลหลัก ซื้อวัตถุดิบ สินค้าและการผลิตบัญชี และรายงาน อย่างไรก็ตามระบบบัญชีคอมพิวเตอร์นี้ได้พัฒนาขึ้นจากกลุ่มผลิตสินค้า OTOP ประเภทอาหาร ซึ่งการนำไปใช้กับกลุ่มสินค้าอื่น ๆ ยังไม่ได้มีการทดสอบ และระบบบัญชีนี้เป็นระบบบัญชีอย่างง่ายเหมาะสมสำหรับสถานประกอบการขนาดเล็ก เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลทางบัญชีเพื่อการควบคุมและการตัดสินใจเท่านั้น และไม่รองรับระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม และสอดคล้องกับชมภูษุ พุฒนาถ (2560) ที่นำเสนอเรื่อง การจัดการภาครัฐแนวใหม่: การเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างผลิตภาพสูงสุด ผลการศึกษาพบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยสร้างข้อมูลเป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือตลอดจนเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวคิดของ อรุณี อย่างธรา และคณะ (2547) ที่ได้อธิบายไว้ว่าการจัดทำบัญชี มีระบบการจัดเก็บข้อมูลทางการเงิน ประกอบด้วย แบบฟอร์มหรือเอกสารทางการเงินที่เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี สมุดบัญชี และเครื่องมือ กระดาษทำงบการเงิน และวิธีการ

ในการบันทึกบัญชีที่นำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการจัดทำบัญชี และการจัดทำรายงานทางการเงิน ทำให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลตัวเลขในอดีตกับปัจจุบันได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการจัดการกลุ่มให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในภาพรวม ประกอบด้วย 2 ส่วน ข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. วิชาทฤษฎีชุมชนกลุ่มแม่บ้าน ควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุน การกำกับดูแล และติดตามผล จากภาครัฐหรือภาคเอกชน โดยการอบรมให้ความรู้ในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการเงินบัญชี และติดตามระบบบัญชีอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ให้ชุมชนได้มีความรู้และช่วยเริ่มการวางระบบบัญชีให้กับ ผู้ที่มีหน้ารับผิดชอบในการดูแลเกี่ยวกับรายรับ รายจ่าย สมุดแยกประเภทต่าง ๆ การสรุปรายงานทางการเงิน ตลอดจนการจัดเก็บเอกสารของวิชาทฤษฎีชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ให้มีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของระบบบัญชี เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานวิชาทฤษฎีชุมชน ให้มีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น

2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมหาสวัสดิ์ ควรจัดทำคู่มือ แบบฟอร์มตัวอย่างที่เหมาะสม เป็นต้นแบบ ตามระบบบัญชี เช่น ตัวอย่างของสมุดเงินสดรับ - เงินสดจ่าย ทะเบียนลูกหนี้ ทะเบียนสินค้าคงเหลือ และวิธีการจัดเก็บเอกสาร วิธีการบันทึกบัญชี เป็นต้น เพื่อสะดวกสำหรับวิชาทฤษฎีชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่สะดวกใช้วิธีการจดบันทึกข้อมูล

3. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมหาสวัสดิ์ ควรพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการบันทึกบัญชีอย่างง่าย และจัดอบรมให้สามารถใช้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วต่อการสรุปทางการเงินบัญชี เพื่ออำนวยความสะดวกให้วิชาทฤษฎีชุมชนที่มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยี เนื่องจากชุมชนที่มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีของชุมชน ควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีศักยภาพในการดำเนินงานจากข้อมูลทางการเงินบัญชีเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรจัดทำงานวิจัยแบบมีส่วนร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัยกับวิชาทฤษฎีชุมชน โดยการจัดอบรมให้ความรู้ และพัฒนาระบบบัญชีที่เหมาะสมร่วมกัน สามารถนำการพัฒนาบบบัญชีนั้น มาใช้ประโยชน์ต่อวิชาทฤษฎีชุมชนในการช่วยจำ ควบคุมสินค้าคงเหลือ การควบคุมบัญชีลูกหนี้ การบันทึกรายรับ-รายจ่ายง่าย และการเก็บเอกสารประกอบบันทึกบัญชี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กุสุมา คำพิทักษ์ มาลี จัตูรัส และนภาพร เจริญมีฤทธิ์. (2552). การพัฒนาระบบบัญชีสำหรับกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP กรณีศึกษากลุ่มอาหาร จังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- จันทนา พงศ์สิทธิกาญจนา. (2558). แนวทางการจัดการที่มีคุณภาพ ของวิสาหกิจชุมชน เพื่อการบรรลุยุทธศาสตร์ ด้านการอยู่ดีมีสุข ในจังหวัดนครปฐม. *Veridian E-Journal, Slipakorn University*. 8(2), 2039-2053.
- ชมภูนุช หุ่นาค. (2560). การจัดการภาครัฐแนวใหม่: การเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างผลิตภาพสูงสุด. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*. 7(3), 125-139.
- ทิชากร เกษตรบัว และอรวิริยา นามสวัสดิ์. (2556). การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สู่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารจากกล้วย. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*. 11(2), 59-71.
- มยุรี บุตรโต. (2553). การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี. คณะวิทยาการจัดการ การบัญชีบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วุฒิชัย สายบุญจวง. (2561). ชุมชนเข้มแข็งในทัศนะของชาวชุมชน กรณีศึกษา บ้านปลายคลอง บางโพธิ์เหนือ หมู่ที่ 3 ตำบลบางโพธิ์เหนือ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*. 8(1), 119-129.
- วิไล วีระปรียา และจงจิตต์ หลีกภัย. (2548). *ระบบบัญชี*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และสุภชัย พาหุมนโต. (2554). การศึกษาระบบบัญชี สำหรับกลุ่มผู้ผลิต โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*. 6(1), 75-89.
- สุขเกษม ลางคุณเสน. (2550). ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาวิชาการวางระบบบัญชี โดยใช้กลุ่มสัมพันธสัมพันธ์สร้างมโนรูปแบบ. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สุภาพร เฟ่งพิศ. (2553). ปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ*. *วารสารเซนต์จอห์น*. 13(14), 61-74.
- อรุณี อย่างธारा และคณะ. (2547). *การบัญชีการเงิน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Chantarasombat, C., & Singkeaw, T. (2012). Quality business service provide in community enterprise. *Journal of Social Sciences*. 8(2), 258-262.
- Mahain, J., Phungwattanankul, A., Pongkachang, T., & Wongkhumphunghan, K. (2011). *Potentiality development of community enterprises: A case study of textile product and apparel, Phatumthane province*. Bangkok: Rajamangala University of Technology PhraNakorn.
-